

Ngồi trong toa cửa con tàu Thống Nhất, tôi vẫn chưa hoàn hồn. tay khẽ khẽ ôm chặt túi xách trong lòng, tôi nhìn theo Dim đang cười len lỏi tìm lỏi ra giữa những người đang đứng nhìn tranh giành nhau xếp đồ đạc. Giờ ra tối cửa, Dim còn ngoảnh nhìn tôi, đôi mắt đỏ hoe. Tôi cũng khóc. Những mắt tôi làm nhòa đi hình ảnh Dim trong giây phút ngắn hai chúng em chia tay nhau. Dim như bỏ xô xuống khi con tàu...

Xa xa, sân ga Bình Triều dưới những ngọn đèn vàng vẫn không đủ sáng, cảnh tượng vô cùng hỗn độn. Những người đi, kẻ lỏi, người mang, kẻ vác... xô đẩy, chen lấn nhau. Tiếng la hét, tiếng gọi nhau í ới trên một khoảnh đất chật hẹp, tầm tui. Tôi cũng vấp ngã đám đông đó lên đây. Bên cạnh nhà nóc cửa lên tàu trước cửa ga Phạm Ngũ Lão, trên những toa riêng hoặc những toa có ghế ngồi nóm...

"Thật may, nếu không có Dim đi tin thì làm sao mình còn đủ hành lý!" Lần đầu tiên tôi thấy Dim khỏe quá! Hai tay hai túi xách nặng, cửa ng kín, chen đám đông phăng phăng mắt lỏi cho tôi lên tàu. Bên cạnh ghế tôi trả trả ghế xách tay, rích ví, móc túi. Tiếng la hét thanh. tiếng chửi thề. Tiếng khóc, tiếng gọi nhau... tất cả tạo thành một âm thanh hỗn loạn. Thôn kinh tôi như muốn đổ ra. Hai chúng em khẽ nắm lấy song cửa toa tàu là đã như có người đẩy lên rồi. "Kìa! Nó giết đứng cửa tôi!" "trời ơi! ví cửa tôi đâu mắt rồi!" Móc khóa. Mnh ai ngy chen. Chân tôi bồm lên đau điếng. Áo quần ãn tôi tui, xô c xô ch, đứng tóc rồi bị.

Giờ đây, tôi ngồi trên tàu, dưới kia cảnh tượng vẫn đang tiếp diễn...

Tiếng còi hú vang báo hiệu sắp đến giờ khởi hành. Tiếng còi dài vắng vắng trong đêm tối. Ngày xưa còn bé, tôi đã từng đứng cửa cửa những bài văn thơ cửa sân ga. Niềm vui sum họp, nỗi buồn chia ly. Tiếng còi tàu lạnh lạnh âm vang trong lòng tùy theo tâm trạng cửa người. Lòng tôi hôm nay, tiếng còi còn nghe ghê rợn quá! Như tiếng rú, tiếng hét đe dọa những con người thất thốn - như tôi - mắt thân mắt mình đi thăm nuôi chúng "hàng cửa cửa" tôi mắt ngy rùng sâu, những cửa cửa cùng mình Bc.

Không có một bóng người đứng trên thềm ga cửa tin. Không có một ngọn đèn vàng lấp lánh hắt hiu, như tiếng hát cửa ca sĩ Thanh Thúy buồn ngày nào trong một khúc tin cửa nào đó... Xa rồi, chẳng có hàng ngàn con người lam lũ, hời hợt, vấp ngã trên sân ga giành ghế tranh nhau từng miếng cửa m s n m c, từng manh áo rách.

"Giỡn tởm đâu? Mày túi này ra!" Giỡn hách dõch cõa tên kiõm soát. Rồi nhõng khuôn mặt lõnh lũng cõa toán công an kinh tởm phía sau. Mõt tên nghênh ngang cõm đèn pin, bõm tởm rỏi vào cõmõt hành khách. Mõt tên cõm chiõc gõy nõng, xõc xõc thõc thõc vào hành lý cõa khách... Đõn lõm tởm tôi: "Giáo viên. Võ Bõc nghõ hẽ à? A, đi thăm nuõi chõng hõc tởp cõi tởo. Thăm nuõi tù thì nói mỗ nó ra đi. Hõc tởp hõc tiõc cái nõi gì või cái bõn nõng yác ôn đó. Thõi, khõi xét." Lõ dĩ nhiên, xét làm gì ba cái đõ lõng thõc. Hõ muõn bõm nhõng con buôn. Tôi cõn nẽn tởc giõn, tởi hõn, mõng rỏ nhõn lõi tở giõy phép, không có tở giõy này tôi không thõ võ tở qua mỗi cõa õi tở Nam ra Bõc. Chõy chõ tở hàng bao nhiêu nõi, chõ đõi hàng bao nhiêu ngày, tôi mỗi có đõ cõ mõ nh giõy đen thui này đây.

Hõ di chuyõn xuõng hàng ghõ đõi, tiõp tởc hõ ch sách, lõc lõi. Và hành khách tiõp tởc nãn nõ, van xin. Hàng hóa nào có nhiõu nhõn gì cho cam! Chõc mét või. Dãm gói bõm tởm. Rỏ rá nhõa, xõ xách nõ c. Bình nõ c mõm... Võ y mà có nõi võn khõc nõ tở khi bõ tở ch thu. Nõi cõm đõn mì, đõn khoai tay chõ mong vào tiõn lõi nhõ nhõi đã mõt cõ rỏi.

Tiõng máy xõ ch. tiõng cõi tầu rỏ lên tởng hõi nhõ thúc giõc, nhõ đõng lõa või nhõng viõc làm sai trái trên con tầu mang tên Thõng Nhõ t Bõc Nam.

Bên ngoài trõi tởi, không mõt ánh sao. Sõõng khuya lõnh buõ t. Vài con đõm đõm lõp lõe. Chung quanh tôi, mỗi nõi đõu đã nõm nõng la lõ t. Ngõi trõi miõng ni-lõng đõi chõn ghõ chõ t hõp, nõi nõm nõng nghiõng trên đõ đõc, nõn ngang chõ t cõ lõi đi. Võng mõc chi chít. Tiõng nõg, tiõng thõ mõt nhõc vang lên. Tôi mõt mỗi tở a đõu vào thành ghõ gõ. Có lõ chõ còn có mõt mình tôi thao thõc nõn thõ y đõõng dài. Nhõ mõ, nhõ con, nhõ nhà.

Thõ là tôi đã phõi xa nhà, xa nhõng nõi thân yẽu, võ t mỗ y ngàn cây sõ, dĩ đõn mõt nõi xa lõ. Làm sao tránh khõi lo âu? "thân gái đõm trõõng", lõi nói nõi xõ a thõ t đõng tâm trõng cõ a tôi bõy giõ.

Cũng trên quãng đõõng này, trong toa xe lõ a cõ a mõt thõi xa lõ c - thuõ còn dĩ hõc - ánh mõt long lạnh, giõng cõi rỏn rỏ reo vui suõ t cuõc hành trõnh. Trõi hẽ Nha Trang. trõi hẽ Thõng Nhõ t Huõ. Trõi hẽ sinh viên Huõ-Saigon Đà Lõ t. Mỗi mùa hẽ là mõt mùa tởng bõng hõ a hõn. Còn đõu nõ a nhõng tiõng cõi khõc khõc, tinh nghõ ch cõ a các bõn tôi trong nhõng đẽm không nõ? Các bõn hõc cũ cõ a tôi, giõ phiõu bõ t nõi đõu? Phõm Hõ u Lõ c, Bõi Thõ c Phõ c, Nguyõn Long Hõi, Duy Trác... trong nhõng trõi tởp trung cõi tở o cõ a Cõng Sõn. õu Oanh, Hoàng Oanh, Ngõc Diõp,

Kim Oanh... bán đường buôn chợ y qu n áo cũ, thu c tây. Hàng Th y, Hàng H o, Ng c Tâm, Hàng Kí u Loan... ngàn trùng cách biệt.

Tôi c quên đi những người đang say men chiến tranh Nguyễn Đức Xuân, Cao Thị Qu Hồng, Kim Tuyền. Tôi ngắm người thanh niên Lê Hữu Bôi, bề thế m sát trong biển n c T t M u Thân 1968 t i Hu . B n năm “gi i phóng miền Nam” r i, b n năm quay cu ng, v t l n v i cu c s ng m i, có bao giờ đ c m t vài phút suy t ?

Qua m i l n tàu ghé m t sân ga, b t k ngày đêm, hàng hóa r xu ng, ch t lên nhanh chóng g n nh . B n ch huy đoàn tàu k t h p cùng b n công an kinh t buôn bán thì còn s gì ai xét. Trong khi những người dân, hàng ch có m t chút xíu thời mà v n b dòm ngó, ho ch h e đ đi u.

Những người soài Nha Trang c a v ch ng chú b đ i ng i tr c m t tôi đã bi n m t. Những người soài treo toong teng trên đ u, những người soài la li t d i sà n tàu đ u tr ng tr n. Càng đi xa h n thì hành lý trên tàu càng v i nên hành khách còn có l i đi. Hành khách buôn đ c đ ng. Xã h i ch nghĩa c m buôn bán cá th mà h u nh c n c đ u buôn. Cán b công nhân viên mua đ c n a ký đ ng, lon s a, m i gam b t ng t m i tháng đ u mang ra ch bán cho ng i buôn, ki m chút t i n bù đ p vào đ ng l ng ít i. Cũng nh đó mà tôi m i mua đ c nh ng th c ph m thăm nuôi ch ng. Tôi th dài ngoa ngán cho ki p s ng đói nghèo.

Tàu càng r i xa miền Nam, làng m c càng hiu h t. B n năm t i n nhanh, t i n m nh lên ch nghĩa xã h i là đây? Đ ng ru ng khô c n, xóm làng x xác. Con tàu đ a tôi v t t qua vĩ tuyến 17, t i miền Trung “ôi, quê h ng x dân g y” c a nh c sĩ Phạm Duy. Dân không chân l m tay bùn - vì đ ng ru ng b hoang - mà sao đen đ i. G ng m t ng ng n ng n, đ ng tr c nh ng thau n c ch khách trên tàu xu ng mua r a m t, r a chân.

M t bà c l ng còng xu ng, manh áo vá không đ che thân, xách m n c đi bán rong. Đ ng tàu m i lúc m t x u, nh t là Thanh Hóa. Con tàu trông tranh nghiêng ng . Đ đ c r i đ c vào ng i.

Làng quê miền Bắc kia sao? Tôi ng mình đang n m m . B i hi n th c quá phũ phàng.

“Viết Nam viết nó c ta i,

Mênh mông biển lúa đâu trời đẹp hơn...”

Miền Bắc hai mươi năm xây dựng xã hội chủ nghĩa, nhân dân đi vào con đường làm ăn tập thể. Đường ruộng xóa mặt ranh giới, bao la bát ngát thung cánh cò bay... Chỗ là hình ảnh từng ruộng từng cánh cá cán bừa ra, khi tuyên truyền, khoác lác với dân miền Nam. Trước mắt tôi... đường khô, ruộng cháy. Xa xa xóm làng hoang vắng. Quán nước bên đường che bóng mát mái tranh cũ nát, chiếu chõng tre lợp chõng mát vài món quà vặt vỉa hè: viên kẹo bột vàng, trái chuối thâm đen. Đi chợ y tre, mâm nước, ly trà cũ bần... Mũi lòn tàu ngược, hành khách tranh nhau mua từng bát cơm khô cứng, lèo tèo ít rau xào...

Tôi đến Ga Hàng Cỏ - Hà Nội sau ba ngày, ba đêm trên tàu nước mắt tôi bị tra tấn. Rã rời, mắt mờ. Hà Nội hiện ra trong mắt tôi với tất cả sự nghèo nàn, lạc hậu. Đèn đường vàng vọt. Trong nhà, ánh đèn lù mù nhìn thấy nhà nhà ngói quanh mâm cơm đồ ăn đẽ. Đó là hình ảnh đầu tiên về Hà Nội.

Nhà anh chị tôi từng sống ở khu nhà tập thể vùng Kim Liên. Chỗ là một phòng nhỏ hai mươi mét vuông. Đồ đạc nhếch nhác cái gì cũng cũ mọt dành cho bố mẹ và đứa con út còn bé. Hai đứa con lớn học đại học ở nước ngoài. Kệ sách và đồ đạc trên nhà. Đồ đạc gia đình cũng như nhếch nhác bát chén, nồi niêu, xô chậu. Gia đình anh chị tôi đến hình cho giới trí thức Hà Nội: chõng, cán bừa nghiên cứu khoa học, và bác sĩ. Tôi rùng mình lo sợ từng lại.

Hà Nội với những con đường nhỏ hẹp, đầy gà, bụi bặm. Hà Nội với nhà cửa cũ nát, xiêu vẹo. Hà Nội với con người nhằng nhằng, nháo nháo, chửi thề nói tục. Không phải một thủ đô văn minh lịch sử như theo lời những cái máy nói đã mất sát Sài Gòn, ca tụng Hà Nội - mà trong những buổi họp chính trị rỗng rã qua năm tháng, chúng tôi đã phải nghe. Hà Nội trong ký ức tôi, trong thơ, trong nhạc... chỗ là họ o.

Lên ga Bình Trĩu, xuống ga Hàng Cỏ: kinh hoàng. Tiếp tục cuộc hành trình, tôi đáp tàu đi Vĩnh Phú. Ga nhỏ, người đông. Mùi hôi thối dẹt, mùi mồ hôi nồng nặc trong ánh nắng hè gay gắt. Tôi mu n nôn o. Lũ bụi ch sách, nọt nọt khi làm thủ tục lên tàu. Lũ chen lòn, xô

Đường Ra Vĩnh Phú

Tác Giả: Bích Huyền

Chúa Nhật, 07 Tháng 12 Năm 2008 14:48

đường. Tôi chường mãi tìm cửa lên tàu. Toa nào cũng chường tường ngường. Cuối cùng chường còn giành đường cửa chường đường cuường nường toa tàu nường nhau. Khi con tàu ra khường thành phố, mường sường thanh niên leo lên nóc, tôi mường có mường chường đường ngường bó gường.

”Ban nầy tao leo lên toa chường lường, gà. Bường đường xuường.”

”Xã hường này là súc vường sường ngường hường!”

Tôi nghe tuường trường miường nường Bường nói chường nường nhường thường.

Gió thường mát lường nhường. Trường vường vũ cường mường a. Cường ngường nhường thường này cho đường tường hay sao? Thường rường sường cường uường đường cửa tôi vường vường tường qua nhường ngường trường mường a trường làm sường tường sường toàn thân, nhường ngường trường mường a than tường ngường khói tàu nhường xuường. Cũng may là than đá, nường uường không biường tường bao nhiêu hành khách kém may mường nường không đường cửa ngường trong toa nhường tôi sường bường nhuường mường đen nhường thường nào?

Con tàu nường ngường đi qua nhường ngường cánh rường ngường cửa xác xường, nhường ngường đường chường cường cường thường a thường tường đường cường nường ngường cháy.

”Đường pường vô cùng Tường Quường cường ta i,

Rường ngường cường, đường i chường, đường ngường xanh ngường ngường t

Nường ngường chói sông Lô, hò ô tường ngường hát

Chường nường phường dào đường tường bường nường cường Bình Ca...”

Tôi không hiểu sao Tôi Hiểu lại có thể làm được những câu thơ với những hình ảnh như tôi đã gặp những thơ?

Ga M Tam Thong là trạm cuối cùng, tôi xuống. Nơi đây chỉ là một túp lều tranh vách nát giữa vùng đất đầu hiu hắt giữa những đường du Bức Việt. Bên bờ hiu hắt, vắng vẻ. Trôi chập choạng tối. Ánh đèn dầu leo lét run rẩy như muỗi nấp trong màn đêm thêm vẻ hoang vu.

Tôi sống lại đây một đêm.

Sau một ngày dài ngời bó gối trên tàu, tôi mua những hàng trên chiếc gánh hàng tre xốp xốp có treo mạnh chiếc u nát. Những con rệp lâu ngày bắt đối nhau ra tung hoành làm tôi phẫn bực dấy sự t đêm. Sáng sớm đã có tiếng xì xầm bên ngoài. Dân quanh vùng lên mang chuối, gạo... bán cho những người thăm nuôi tù. Họ giành nhau để được tên cán bộ nhà ga phân phát khăn vải những thùng những thức xuống thuyền để lấy tiền công.

Sang đò ngang, lại chuyển đò dọc. Tiền khăn vải, tiền chuyên chở, bao nhiêu cũng phải trả.

Con thuyền cũ chòng chành vì những hành lý. Khách trên thuyền chỉ có khoảng năm người. Tôi Saigon hay tất cả những miền Nam đi thăm nuôi. Thuyền không có mái. Hơi nóng trên trời giữa xuống, tất cả những người bước lên. Tôi như muỗi những tôi đi vì say sóng. Đây là con sông Lô trong nhấc Văn Cao. Không có tiếng hò, tiếng hát trên sông. Chỉ có tiếng mái chèo đập nước, tiếng sóng vỗ vào mạn thuyền. Hai bên bờ sông, chỉ toàn là cây dừa. Hoàn toàn im lặng.

Khi một trời đang bóng, thuyền cập bến đò Ngạc. Trái với tên bến Ngạc, bến đò này toàn sỏi đá lổm chổm. Tất cả sông lên trời đang đi, chúng tôi phải trèo lên tiếng phiến đá sắc nhọn. Phải nhau kéo để được lên rồi ngồi chờ xe trâu tới thuê chở chuyển vào trời.

Tôi ngồi tựa lưng vào một gốc cây khô. Bên kia sông, không một mái nhà. Cây cối như chết. Phía sau lưng, hoang vắng. Một người đi như một hút sau rừng cây rậm rạp. Đứa bé trai khoanh trên những túp, không biết từ đâu xuống hiên. Chiếc quần những cũ chập vá màu bên ngoài đôi chân gầy guộc. Lồm lét nhìn chung quanh, nó đứng gần chúng tôi, khẽ nói:

”Cho nhà cháu vắc vào trßi nhß! Tißn công rß hßn xe trâu.”

”Trßi có gßn đây không hß cháu? Đi chßng bao lâu? ...”

Chßt thßng bé chßy vßt vào lùm cây.

”Này, chß kia, nói chuyßn gì vßi nó thß?”

Tên công an, mßt non choßt, vắc súng đi tßi: “Gia đình nhà đó “nß” bßn “nßi” lao đßng. Không chßu sßn xußt, chß đßnh “nßm” thuê.”

Đßa đôi mßt nhìn khßp lßt có vß đßa, hßn hßt hàm nói tißp: “Đßi đßy. Sß có xe cßa Hßp tác xã phßc vß. Ai không tuân lßnh, cúp thăm nuôi.”

”Vißt Nam tham đß Thß Vßn Hßi mang vß ba cúp: Cúp đßn, cúp nßc, cúp lßng thßc. Giß đây lßi sßp lãnh thêm mßt cái cúp nßa.” Tißng thì thßm, rúc rích cßa hai thanh niên đi cùng chuyßn.

Tißng lßc cßt xa mßi lúc mßt gßn. Xe trâu đßn. Nhßng mßnh cây ngang đßc sß sßi đßng vào nhau. Bßn bánh xe đßo bßng gß. Sßi dây thßng lßn nßi tß cß xe vào mình mßt con trâu già. Cán bß hßp tác xã nhßy xußng khßi xe. Chúng mßi nhau đßu thußc lá Thß Đß. Lßng thßc đßc chúng tôi khußn chßt lên xe. Bao nhiêu thùng là bßy nhiều tißn. Thùng to, nhß giá chß khác nhau. Tên cán bßngßi trên mßt thùng đß vßng vàng nhßt. Chißc roi mây qußt nhß vào mình trâu đß con trâu bßc đi. Ngß ì thăm nuôi lßo đßo đi bß theo sau. Trßi nßng. Đßng gß ghß nhßng đá. Ngß ì và vßt lê bßc nßng nhßc. Đi, đi mãi... Sâu tít vào rßng. Đßng vòng vßo tßng nhß không có lßi ra. Qua nhßng con sußi cßn, ì chß mãi chúng tôi mßi đßy đßc xe qua. Tên cán bßngßng lßi cho con trâu nghß mßt. Dßnh tßng mißng, trâu thß phßi phß. Tßi nghißp cho cß trâu. Tßi nghißp cho cß ngß ì thăm nuôi. Cß tôi khß. Đßu nhßc nhß búa bß. Tôi ngß ì vßt xußng cß ...

Trời đã xối chí u, ánh nắng ngời t đỏ n. Ngồi và viết v n tiếp tục cuộc hành trình trong yên lặng. Có tiếng lá khô v v n. Không phải tiếng xào xốc của lá cây rơi rớt. Không phải tiếng chân chày của thú rừng.

Cặp mắt tôi nh sáng lên. Mắt toán ngời b lá đi ra. Có ngời thân quen không nh? Bộ quần phục của binh chủng thủy quân lục chiến dù phai màu theo năm tháng, dù rách vá b i ki p đ a đ y, v n không làm mắt đi v thông minh sáng s a của nh ng ngời tù. Vai vác cu c, tay cầm súng, bị đông n c l ng l ng th t l ng, các anh nhìn chúng tôi v i ánh mắt c m thông, chia s .

Tên công an th p bé ôm súng ch y x c lên phía tr c. Tôi đi sát b c , len lén r c k o lên i đi. Nh ng m nh gi y cu n tròn th t nh v i vàng chuy n tay. L i nh n gi i c a các anh gi i v Saigon.

Quãng đường rừng h n, b ng ph ng. Đó đây, th p thoáng mái nhà. Tôi gặp Ngô Kim Thái, b n h c cũ Tr ng V ng đi tr ra. Chúng tôi ch k p chào h i nhau vài ba câu. S p t i K5. “K1 h ? Còn đi lâu l m...”

Xe trâu m i lúc mắt nh h n khi ghé qua mắt K. Tôi là ngời cu i cùng, đi vào K có con s nh nh t. L nh vài ngời i đ n tr c đ ng trên th m. M i ngời i nhanh nh n ph giúp chuy n đ trong khi tôi tr ti n xe.

X p đ vào phòng qui đ nh, tôi ch k p nh n gi ng chi u là buông mình n m mê m t.

”Ch ! D y đi ch ! Không trình gi y, ngày mai làm sao đ c g p?”

Nghe đ n gi y t , tôi b t ngời i lên. Quên c nh c đ u. Tú, ngời i lay gi i tôi, có g ng m t trái soan, còn r t tr . Tú đi chuy n tàu đêm, đ n đây t sáng.

”Phòng t m ở đâu?”

"Phòng tắm hả?" Tú cười chực vỗ hông sau nhà.

"Mày tắm phen che không kín. Có còn hở không. Nhìn nó c b n l m. Phải xuống tít d i kia l y n c s i. Em có mua đ c m t cái xô. Cho ch m n đó." Tôi cười n ng i b n m i.

"Tr c anh làm gì?"

"Chiến tranh chính trị."

"C p b c?"

"Trung tá. Ch c v luôn nhé! Tham mưu trưởng trưởng Đ i H c chiến tranh chính trị Đà Lạt."

"Ch t, ch c to quá! Ch ng em cũng chiến tranh chính trị. C p úy nh nh t thôi. Mà ch i, đúng r i! Chính trị t i n ng nh t. H g i là thành phần ác ôn, t p trung t i K1. Không biết h nh t m y ng có g n đây không nh?" Tú thì th m. "H c m không cho ng i thăm nuôi ra kh i khu này, cho nên... em ch ng biết gì h n."

Tôi nhìn quanh, V n c cây ch ng ch t. Ch có hàng rào chung quanh khu t p tân này là đ c c t xén c n th n, ngay ng n. Ngôi nhà ba gian. T ng cây, mái b ng lá c khô, n n đ t. Hai gian dành cho thân nhân. Kho ng sân nh v i nh ng b n hoa, lu ng cây c nh x p b ng s i đá đ n s . Khung c nh n i đây ch c ch n ph i có bàn tay c a nh ng ng i tù. Lòng tôi chùng xuống. Ng m ngủi. Phía xa là nhà b p. Trong ánh l a b p bùng, th p thoáng bóng ng i m già, ng i v tr lui cui đun n u th c ăn t i cho ngày mai. Th t gà kho g ng, th t b m t rang khô. Bát canh rau, th t kho tr ng... Nhìn món ăn quen thu c nh chìm vào quên lãng - vì bên ngoài cũng thi u th n, có đ c ăn đâu?

"Ch có nhìn thấy nh ng cây nhang c m trên cành cây phía đ ng kia không? C a m t bà

phòng bên c nh.  ng ch t lâu rồi.”

Tôi  nh người. S ng nay m i bi t. D  man. Đ  người ta  n đi ra đ y?

Đ m xu ng. Bao tr m n i r ng. Tôi thao th c không ng . Lo  ng. Ch  mong tr i s ng. Cuối cùng tôi c ng thi p đi được m t ch t đ  r i được đ nh th c b i ti ng khua đ ng c a m i người chung quanh.

Gi y ph t ch  đ i nh  k o d i. H n tám gi , hai t n công an  m gi y t  đ n,  ng th ng trong khi m i người n n n ng. G i t n ai, người đ  m i được vào phòng đ i.

”Con ch  t n g ?”

K  qu ! H m qua đ  ghi r i m . Người đ n b  y đ  đ ng tuổi, đi c ng chuy n đ  v i t i. T n công an th  ch a đ n hai m  i tuổi. B  đ ng tuổi b , tuổi m  h n.

”Th  a  ng...”

”N y, ch  ph i b  ngay c i gi ng quan ni u phong kiến ấy đi nh !”

Gi ng r t r : ”Th  a anh...”

”Ai anh em g i v i c i nh  ch ?”

Ti ng nói c t l n nh  m t ti ng th  d i:

”Thế bây giờ tôi phải đi như thế nào đây?”

”Giờ này cán bộ. Báo cáo cán bộ. Bị thế nào?”

Lần lượt mọi người vào nhà bếp ngồi xung quanh. Mọi người bắt đầu công an vào, nói chuyện. Gian phòng nhà bếp, chỗ kê một cái bàn nhỏ ở góc cửa ra vào, tên công an ngồi làm cái việc gì đó xung quanh. Một cái bàn dài, rộng kê ở giữa. Thân nhân ngồi một dãy. Phía bàn đầu tiên dành cho tù nhân. Vị trí cửa mọi người tùy theo số số xếp cửa công an.

Và giây phút chờ mong đã đến. Người thân cửa chúng tôi đã đứng chờ ở đây. Mọi người trong phòng nhón nháo. Người ngồi bên trong đứng lên đứng chờ nhìn rõ họ. Nhìn người tù thông dong bước ra thì mọi lúc một giờ. Quần áo mang trên người còn nguyên nếp gấp. Quần áo mang theo, nhìn người này sao rộng thùng thình như đi mùa đông. Cửa mở tất cả cũng sáng lên khi họ ra ngoài thì yên.

Tên công an áp gần bắt xếp hàng ở dưới sân. Họ nói hàm cho từng người vào. Họ nói năm xa cách, chúng tôi nhìn họ ra ngay như nét thay đổi cửa nhau. Thời gian và không gian. Cuộc sống bên ngoài cũng không mấy tốt. Khóc thì số bắt đầu đi ra. Nhìn người tù ngồi một mình nhìn họ đi.

Năm phút. Mười phút. Thời gian trôi nhanh. Giờ hết giờ thăm. Nhìn câu hỏi, câu trả lời có lỗi. Toàn nhìn người chuyển đã viết trong đó. Đôi mắt tên công an gờm gờm. Mọi cái gai nhón lúc nào cũng muồn đâm vào da thịt.

Đi suốt cả chiều dài đường có đứng chờ một lúc vài phút gặp nhau. Quà xếp lên xe trâu. Tôi nhìn theo người đứng vào hàng chờ giờ và. Chúng tôi theo ra cửa, nhìn người đứng ở bên hàng giờ nhìn theo cho đến khi toán người đã khuất vào lùm cây.

“Cùng trông đi mà cũng không thấy

Thầy xanh xanh nhng m y ngàn dâu

Ngàn dâu xanh ng t m t màu

Lòng chàng ý thiếp ai sầu h n ai?”

Thu còn đi học, nghe cô Tnh gi ng Ki u say mê. Nhng ch thích Chinh Ph Ngâm, đ r i ngày nay ph i mang n i bu n cô ph . Tôi nu t n c m t ngh n ngào. Bng đng v n v t m t t c .

Trích t t p h i ký L i Cũ Chng Sao Quên